

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 20C/41/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120350068
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Libuša Záthurecká
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2023:6120350068.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica v konaní pred sudkyňou JUDr. Libušou Záthureckou v právnej veci žalobcu 1/ H. P., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom W. XXXX/X, L. L., žalobcu 2/ H. P., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom W. XXXX/X, L. L., žalobcu 3/ J. R., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom W. XXXX/X, L. L., všetci v konaní právne zastúpení AK Pekár, s. r. o., so sídlom Kukučínova 24, Banská Bystrica, IČO: 47 233 940 proti žalovanému 1/ K. Z., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom H. 11, L. L., právne zastúpený Advokátska kancelária Hreždovič a Mulder, so sídlom Rudlovská 2, Banská Bystrica, IČO: 37 893 858 a žalovanému 2/ Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., so sídlom Dostojevského rad 4, Bratislava, IČO: 00 151 700, o náhradu škody, takto

rozhodol:

I. Žalovaní 1/, 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi 1/ sumu vo výške 5 000 Eur, žalobcovi 2/ sumu vo výške 5 000 Eur a žalobcovi 3/ sumu vo výške 5 000 Eur, a to v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia s tým, že v rozsahu plnenia, ktoréhokoľvek zo žalovaných zaniká povinnosť druhého žalovaného.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietla.

III. Žalobcovia 1/, 2/, 3/ majú nárok na náhradu trov tohto konania voči žalovaným 1/, 2/ vo výške 100 % z priznanej sumy, ktoré sú žalovaní 1/, 2/ povinní zaplatiť žalobcom 1/, 2/, 3/ v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia o výške trov tohto konania na účet právneho zástupcu žalobcov 1/, 2/, 3/ vedený vo O. banka, a. s., pobočka zahraničnej banky, A.: R XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia 1/ až 4/ navrhli, aby súd uložil žalovaným 1/, 2/ povinnosť zaplatiť každému žalobcovi sumu 20 000 Eur ako nemajetkovú ujmu, ktorá je len určitou satisfakciou na zmiernenie následkov neoprávneného zásahu do práva na súkromie a rodinný život a vynaložené náklady na pohreb.

2. Žalovaní 1/, 2/ navrhli žalobu zamietnuť v celom rozsahu.

3. Žalobcovia v žalobe uviedli, že žalovaný 1/ bol rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 4T/8/2020-214 zo dňa 22. 06. 2020 uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 TZ na skutkovom základe, že dňa 18. 09. 2019 v čase okolo 17.50 h v L. L. na ulici F. X. uviedol rýchlou cca 58 km za hodinu v smere od centra mesta do mestskej časti O. osobné motorové vozidlo značky O. J. ev. č. L. XXX O. tak, že sa plne nevenoval vedeniu motorového vozidla a dostatočne nesledoval situáciu v cestnej premávke a neprispôsobil rýchlosť jazdy ani rozhladovým pomerom, ktoré boli v smere jeho jazdy zhoršené vplyvom ostrosvietiaceho zapadajúceho slnka, v dôsledku čoho oneskorene reagoval na pohyb chodca E. P., v krvi ktorého sa nachádzalo 2,75 g na kg alkoholu a ktorý prechádzal cez vozovku z pohľadu vodiča zľava doprava šikmým smerom, a to mimo priechodu pre chodcov a ktorý vstúpil na

vozovku bez toho, aby sa dostatočne presvedčil, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva a aj napriek tomu, že vzhľadom na rýchlosť a vzdialenosť prichádzajúceho vozidla nemohol cez vozovku bezpečne prejsť a nútil tak vodiča k zmene smeru a rýchlosti jazdy, pričom v dôsledku všetkých uvedených skutočností došlo k nárazu vozidla do E. P., ktorý pri náraze utrpel viac početné zranenia, ktorým po prevoze do nemocnice dňa 18. 09. 2019 v čase o 18.40 h podľahol.

4. Žalobcovi 1/ vznikla škoda titulom náhrady nákladov za pohreb zosnulého otca vo výške 1 165,80 Eur, o čom svedčí objednávka pohrebných služieb č. XXX/BB/XX k čomu bol predložený pokladničný doklad vo výške 986 Eur zo dňa 23. 09. 2019 a pokladničný doklad vo výške 179,80 Eur zo dňa 28. 09. 2019.

5. Žalobcovia uviedli, že im vznikla konaním žalovaného 1/ nemajetková ujma. Sú synmi zosnulého, blízke osoby, mali k nemu srdečný a vrúcny vzťah a neoprávneným konaním žalovaného 1/ došlo k neoprávnenému zásahu práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby. Poukázali na rozhodnutie Krajského súdu Bratislava č. k. XCo/XXX/XXXX, podľa ktorého medzi fyzickými osobami existujú vzájomné, sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života a porušením práva na život jednej z nich môže dôjsť k neoprávnenému zásahu do práva na súkromie k druhej z týchto fyzických osôb. Právo na súkromie zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami najmä v citovej oblasti, aby tak fyzická osoba mohla rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť.

6. V dôsledku neoprávneného zásahu majú právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, nakoľko morálna satisfakcia nie je postačujúca a náhrada nemajetkovej ujmy predstavuje len určitú satisfakciu, ktorej úlohou je odškodniť stratu žalobcom. Aj podľa názoru NS SR je zásah do osobnostných práv a následná ujma na živote a súkromí tak traumatizujúca, že morálna satisfakcia v danom prípade nie je postačujúca. Poukázali na rozhodnutie NS SR č. k. 5Cdo/265/2009, ktorý odôvodnil zaradenie práva na súkromný a rodinný život do nemajetkovej sféry s tým, že ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu pozostalá osoba môže utpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva s blízkou osobou. Mali za to, že zadosťučinenie s poukazom na ustanovenie § 13 ods. 2 OZ vzhľadom na usmrtenie blízkej osoby je nepostačujúca. Smrť otca je o to závažnejším zásahom do ich osobnostných práv, keďže vzťahy medzi nimi boli intenzívne, boli silno vyvinuté citové väzby, došlo k nezvratnej deštrukcii týchto medziľudských vzťahov tvoriacich základ súkromného života žalobcov. Strata otca je neodčiniteľná ujma, ktorá dopadá aj na zostávajúcich členov rodiny a ochudobnenie žalobcov je nenapraviteľné. Ide o násilné pretrhnutie citových väzieb a žalobca 1/ aj býval v spoločnej domácnosti s otcom.

7. Pasívna vecná legitímácia žalovaného 2/ je daná nakoľko je poisťovateľom škody spôsobenej osobným motorovým vozidlom podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žalovaný 2/ je nositeľom hmotnoprávnej zodpovednosti z poistného právneho vzťahu aj v prípade, ak je predmetom konania nárok pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ. Podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona o PZP sa poistenie zodpovednosti vzťahuje aj na nároky pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu im spôsobenej nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 a pozostalí môžu svoje nároky uplatniť priamo proti poisťovateľovi podľa § 15 ods. 1 zákona o PZP.

8. Žalobca 1/ na pojednávaní uviedol, že s otcom žil v spoločnej domácnosti od narodenia v rodičovskom byte aj so svojou rodinou. Ide u neho o strašnú stratu s ktorou sa nedá vyrovnáť. Otec bol dobrý človek. Vždy keď vidí jeho izbu spomenie si, že tam nie je tak ako aj jeho deti. Otec bol na predčasnom starobnom dôchodku, brigádnicke si privyrábal. Je pravdou, že požíval alkohol, ale nie nonstop, stalo sa, že mal vypité aj viac. Otec chodil s kamarátmi, stalo sa, že do mesiaca mal vypité aj viac, avšak v ich spoložití s tým problémy neboli. Bol priamo pri nehode, videl otca zomierať, čo ho psychicky poznačilo, nemôže spať, začala viac požívať alkohol po jeho smrti, čo má vplyv na jeho rodinný život. Takéto problémy do smrti otca nemal. Uvedené sa odohralo pred bytovkou. Jeho deti boli vždy radi, keď starkého videli doniesol im sladkosti, rozprávali sa, chodili na výlety, riešili bežné veci. K fungovaniu spoločnej domácnosti uviedol, že nájomné platil otec, keď nemal, dával on. Keď sa navarilo bolo aj pre otca alebo otec nakúpil. Prispievali mu na bývanie, ale nie rovnakou sumou. V predmetnom byte mal otec samostatnú izbu, ráno odišiel, mal kamarátov, vypomáhal na tržnici, potom sa vrátil domov najesť, večer chodil upratovať do posilňovne. Otec sa neliečil na žiadne choroby.

9. Žalobca 3/ uviedol, že žalobcovia 1/, 2/ sú jeho nevlastní bratia. Rodičia sa rozišli, keď mal tri roky, vyrastal s matkou a jej manželom a s nevlastným bratom. Keď mal šesť rokov mama mu povedala, kto je jeho biologický otec, dovtedy si myslel, že to je jeho kamarát. Chodieval za ním do škôlky aj do školy, nosil mu darčeky. Vtedy ušiel z domu, chcel byť s ním. Otec robil šoféra, chodieval s ním aj na aute, mal ho veľmi rád. Mama nevedela, že sa s otcom stretáva. Potom ako sa oženil s otcom sa stretával sporadicky. Keď sa v roku 2006 presťahoval na O., stretávali sa často. Má jednu dcéru, ktorá chodila venčiť otcovho psa. Na Vianoce vždy spolu varili kapustnicu, robili šalát, bol s ním aj v C. za bratom. Potvrdil, že otec si vypil aj viackrát do mesiaca, aj tak, že bol opitý, nebol agresívny, väčšinou plakal, smútil za životom. O. na sebe neboli závislý, otec sa o seba vedel postarať. Uviedol, že otec bol jeho jediný rodič, s mamou sa nebaví 25 rokov. Keď mal asi 30 rokov nejaký čas žil v jeho domácnosti. Mal problém s drogami, po smrti otca sa opustil, znovu začal užívať heroín vo väčšej miere, odišla od neho žena, bol aj na liečení, v súčasnej dobe je v poriadku.

10. Žalobca 2/ sa vyjadril písomne z dôvodu dlhodobého pobytu v Spojenom kráľovstve a vzhľadom na pandemickú situáciu. S otcom mal veľmi dobrý vzťah. Od malička sa im venoval, chodievali na výlety, opekačky, stanovačky, mali o zábavu a dobrodružstvá postarané. Otec im bol oporou vo všetkom, keď mal osem rokov, zachránil mu život, lebo mu prasklo doma slepé črevo. Keď mal sedemnásť rokov odišla od nich mama, otec to mal s dvoma tinedžermi ťažké, ale všetko zvládal. Mali všetko čo potrebovali. Po povinnej vojenskej službe odišiel do C., kde žije. Otec aj s bratom J. ho chodieval do C. navštevovať, páčilo sa mu tam. Často si volali, vyzozprávali sa. Mali pravidelný kontakt. Keď mu otec po nehode zavolať, zrušil sa mu svet, bolo to pár dní po jeho narodeninách, prežíval obrovský šok, beznádej, mal výčitky, že nebol pri ňom, keď ho potreboval. Smútok a žiaľ bude počítvať vždy.

11. Žalovaný 1/ uviedol, že je mu ľúto čo sa stalo, bol to zlomok sekundy, chodca na ceste nevidel, keď sa to stalo, bol v šoku a nevedel podať ani prvú pomoc. Najprv volal tiesňovú linku, potom políciu, vyšiel aj syn nebohého, skôr ako prišla polícia. Najprv si mysleli, že ide o bezdomovca, syn sa vyjadril, že začul náraz s tým, že uviedol, že dúfa, že to nie je otec. Od neho vie, že pomáhal na tržnici, potom si kúpil víno a pri garáži s partiou víno konzumoval. Cez cestu išiel domov, čiže najkratšou cestou. Napísal list, ktorý však odoslal oveľa neskôr, keďže sa s tým nevedel vysporiadať, je to pre neho tiež na celý život. Potvrdil, že nevykonal žiadnu úhradu.

12. Z písomného vyjadrenia žalovaného 1/ bolo zistené, že je pravdou, že bol účastníkom dopravnej nehody zo dňa 18. 09. 2019 a že bol uznaný vinným bez ohľadu na následok, ktorý vznikol pri dopravnej nehode a úmrtie je potrebné zobrať do úvahy aj výrazné spoluzavinenie nebohého na vzniku dopravnej nehody. Už zo skutkovej vety výrokovvej časti trestného rozsudku vyplýva, že nebohý sa pohyboval na vozovke, respektíve vstúpil na vozovku bez toho, aby sa dostatočne presvedčil, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva a aj napriek tomu, že vzhľadom na rýchlosť prichádzajúceho vozidla nemohol cez vozovku bezpečne prejsť a nútil vodiča žalovaného 1/ k zmene smere a rýchlosti jazdy. E. P. sa tak správal pod výrazným vplyvom alkoholu. Znaleckým skúmaním a dokazovaním bolo preukázané, že v čase dopravnej nehody mal v krvi 2,75 g na kg alkoholu. Žalovaný 1/ pravdivo opísal techniku a spôsob svojej jazdy pri dopravnej nehode a všetky tieto dôkazy viedli súd k tomu, aby zohľadnil okolnosti prípadu, čo bolo vyjadrené vo výroku o treste pre žalovaného 1/. Žalovaný 1/ prejavil ľútosť nad celou udalosťou, čo prezentoval vo výpovediach pred orgánmi činnými v trestnom konaní a súdom a zaslal pozostalým žalobcom 1/ až 3/ list, v ktorom prezentoval ľútosť, ospravedlnenie s tým, že následky dopravnej nehody bude znášať po celý zvyšok svojho života a požiadal pozostalých o odpustenie.

13. Zároveň sa žalovaný 1/ pripojil k vyjadreniu žalovaného 2/. Poistovňa pristúpila k likvidácii poistného plnenia, ktoré krátila o 50 % z titulu spoluzavinenia E. P. na dopravnej nehode a spornou zostáva otázka náhrady nemajetkovej ujmy. Vzťahy a spolunažívanie nebohého a žalobcov nebolo takého charakteru, aby usmrtenie znamenalo taký zásah do osobnostných práv ako to prezentujú. Žalovaný 1/ nechce zasahovať do rodinných a vzťahových otázok, avšak má vedomosti, že nebohý viedol svojský spôsob života. Väčšinu dňa trávil vypomáhaním predajcom trhoviska na W. ulici s čím bolo spojené aj požívanie alkoholu. V danej lokalite sa pohyboval často pod vplyvom alkoholu, ktorý mnohokrát predstavoval odmenu od trhovníkov za jeho výpomoc.

14. Z vyjadrenia žalovaného 2/ bolo zistené, že motorové vozidlo L. XXX O. malo v čase dopravnej nehody uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného 2/. Výška náhrady nemajetkovej ujmy sa javí ako značne neprimeraná, neodôvodnená a nepreukázaná. Žalobcovia výšku uplatňovanej náhrady nemajetkovej ujmy nijakým

spôsobom riadne nezdôvodnili a nepreukázali. V žalobe sa síce uvádza, že ide o synov zosnulého. K podaniu neboli priložené žiadne listiny, ktoré by príbuzenský vzťah preukazovali. Samotný obsah žaloby je všeobecným opisom zásahu do súkromného života, žalobcov s citáciou zákonných ustanovení. Aj s ohľadom na rozhodovaciu prax súdov SR v prípade, že by došlo k preukázaniu základu nároku suma, ktorú si uplatňujú žalobcovia sa javí ako neprimeraná. Žalovaný poukázal na rozhodnutia súdov v obdobných sporoch s poukazom na výšku nemajetkovej ujmy, ktorá bola priznaná z čoho vyplýva, že sa priznáva v rádovo nižších sumách ako si žalobcovia uplatňujú. Podľa Článku 2 ods. 2 CSP právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. Ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Pokiaľ nie je splnená podmienka existencie rovnakého alebo analogického skutkového stavu nie je splnený základný predpoklad na to, aby všeobecný súd na účel dodržania princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia musel dať na určitú právnu otázku rovnakú odpoveď (uznesenie ÚS SR zo dňa 09. 02. 2018 č. k. IV.ÚS 99/2018). Výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a ako vyplýva z § 13 ods. 3 OZ výšku náhrady určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Zákon presne nedefinuje, v akej výške môže byť ujma priznávaná, keďže sa vychádza z individuálnych okolností k prejednávanej veci, avšak ako pomocné kritérium pri určení výšky môžu poslúžiť iné právne predpisy, ktoré upravujú odškodňovanie osôb. Takým predpisom je zákon o obetiach trestných činov č. 274/017 a jeho ustanovenie § 12 ods. 2 podľa ktorého ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50-násobku minimálnej mzdy ak je obeť násilného trestného činu viac suma odškodnenia sa rozdelí medzi nich rovnakým dielom. V § 13 zákona je uvedené celková suma odškodnenia nesmie presiahnuť 50-násobok minimálnej mzdy. Minimálna mzda v roku 2019 bola 520 Eur a 50-násobok predstavoval sumu 26 000 Eur, pričom táto suma by sa rozdelila medzi všetkých poškodených. Ide o maximálne finančné odškodnenie v prípade úmyselného trestného činu. V danom prípade nemožno hovoriť o úmyselnom ale nedbanlivosťou trestnom čine a netreba opomínať aj závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo. Žalovaný zároveň poukázal na § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., ktoré upravujú limit pre výšku nemajetkovej ujmy v súvislosti s nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom tak, že výška nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi s odkazom na ustanovenie zákona č. 274/2017 Z. z.. Uvedené právne predpisy môžu slúžiť ako určité merítko pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v využití analógie práva a uvedený postup potvrdzuje aj rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica č. k. 13Co/424/2017. K rovnakému záveru dospel aj Krajský súd Prešov č. k. 9Co/56/2019.

15. Žalobcovia výšku uplatňovanej náhrady nemajetkovej ujmy, ale ani samotný vznik nemajetkovej ujmy riadne nezdôvodnili a nepreukázali. Na strane poškodeného je potrebné skúmať intenzitu vzťahu žalobcu so zomretým, vek zomrelého a pozostalých, otázku hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, prípadne poskytnutie inej satisfakcie a na strane zodpovednej osoby pôvodcu zásahu je potrebné skúmať postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie, dopad udalostí do duševnej sféry pôvodcu, majetkové pomery a mieru zavinenia, eventuálne mieru spoluzavinenia usmrtenej osoby). Zosnulý mal v čase dopravenej nehody 66 rokov, žalobcovia mali 35 rokov, 34 rokov a 43 rokov. V súčasnej dobe sú vo veci 36 rokov, 35 rokov a 44 rokov. Ide o dospelé osoby, zrejme samostatné osoby, pričom nie je preukázané, či boli na zosnulom závislý výživou, starostlivosťou, finančne ani nijakým iným spôsobom. Výška nemajetkovej ujmy sa javí ako nepreukázaná, nedôvodná a neprimeraná vzhľadom na skutkové okolnosti sporu, vnútroštátne predpisy a rozhodovaciu prax súdov.

16. Žalovaný 2/ poukázal na skutočnosť, že z opisu skutkového stavu vyplýva, že zosnulý svojím konaním prispel, resp. je spoluzodpovedný za vznik dopravnej nehody. V čase dopravnej nehody bol pod vplyvom alkoholu. Pri prechádzaní cez vozovku mimo priechodu pre chodcov sa nepresvedčil, či môže cez vozovku prejsť, prechádzal šikmým smerom, čím porušil ustanovenia § 53 ods. 3, 4 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. S poukazom na § 441 OZ ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného znáša ju pomerne, ak bola spôsobená výlučne jeho zavinením znáša ju sám. Z rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 4T/8/2020 vyplýva, že žalovaný 1/ bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu, čím bola preukázaná zodpovednosť žalovaného avšak spoluzavinenie má význam pri určovaní výšky náhrady škody, resp. nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 3 OZ. Aj keď je výrokom rozsudku trestného súdu civilný súd v zmysle § 193 CSP viazaný a musí z neho vychádzať ako z celku a brať do úvahy jeho právnu aj skutkovú časť, ktorá rieši naplnenie znakov skutkovej podstaty

trestného činu konkrétneho konania páchatela. To sa však týka výlučne konania obvineného. Pokiaľ skutkové okolnosti nasvedčujú, že na vzniku škody sa mohla podieľať aj ďalšia osoba napr. zosnulý nie je civilný súd pri skúmaní spoluzainenia viazaný výrokom o vine, ktorý konštatuje iba zavinenie páchatela, nie však aj spoluzavinenie poškodeného prípadne inej neznámej osoby. Smrteľný následok dopravnej nehody nebol iba dôsledkom porušenia dopravných predpisov zo strany žalovaného 1/, ale na vzniknutej situácii sa podieľal aj pán P., a to spôsobom prechádzania cez cestu, kedy došlo k porušeniu práva. Žalovaný 2/ poukázal na vykonané dokazovanie v trestnom konaní, kde bola skúmaná aj zodpovednosť zosnulého na vzniku dopravnej nehody, kde bolo vykonané aj znalecké dokazovanie.

17. Žalovaný 2/ uviedol, že od uplatňovanej náhrady škody je potrebné odpočítať štátny príspevok na pohreb 79,67 Eur a teda náklady predstavujú 1 086,13 Eur. Z uvedenej sumy žalovaný 2/ poskytol plnenie žalobcovi 50 % t. j. 543,07 Eur, keďže mal za to, že je tu daná spoluzodpovednosť zosnulého na vzniku dopravnej nehody.

18. Žalobcovia 1/ až 3/ v replike uviedli, že nepochybne je základ nároku žalobcov daný, keďže zásah do ich osobnostných práv vyplýva z rozsudku OS BB č. k. 4T/8/2020 zo dňa 22. 06. 2020. Nepochybne bolo zasiahnuté do práva rodiny a súkromný život. Ide o zásah trvalý a nenapraviteľný. Žalobcovia zotrvali v podstate na skutočnostiach uvedených v žalobe. Poukázali na to, že emocionálna ujma žalobcu 1/ je umocnená tým, že s nebohým otcom žil v jednej domácnosti, čo preukazuje aj jeho výpoveď z trestného konania zo dňa 10. 01. 2020 čo vyplýva z predmetnej zápisnice. K neprimeranosti požadovanej náhrady uvedená hranica by mala slúžiť iba ako pomocné kritérium a argumentácia týmito ustanoveniami nie je správna a uvedený zákon upravuje iné situácie ako výšku nemajetkovej ujmy a poukazovanie na zákon č. 514/2003 Z. z., ide o špecifické prípady a síce keď je škodcom štát alebo samospráva. Cieľom je chrániť finančné záujmy verejnoprávnych inštitúcií. Zároveň mali za to, že poukazovanie na to, že žalobcovia sú samostatné dospelé osoby a neboli odkázaní na nebohého výživou či starostlivosťou je uvedené pre posúdenie zásahov do osobnostných práv irelevantné. Uvedené by malo relevanciu v prípade náhrady škody pri usmrtení osoby, ktorá mala vyživovaciu povinnosť voči pozostalým.

19. Žalovaný 2/ k republike žalobcov uviedol, že zotráva na svojich námietkach uvedených vo svojom vyjadrení k žalobe. Tvrdenia žalobcu nie sú preukázané, sú iba tvrdeniami bez objektívneho preukázania, čo nie je dostatočné, pretože samotné úmrtie automaticky neodôvodňuje vznik nemajetkovej ujmy. Zároveň zotrval na spoluzavinení nebohého, čo vyplýva zo skutkového stavu opísaného v predmetnom trestnom konaní s poukazom na ustanovenia zákona § 53 ods. 1 až 4 o cestnej premávke. Je nepochybné, že zosnulý pán P. porušil viaceré ustanovenia zákona, čím aktívne prispel k vzniku dopravnej nehody a žalovaný uvedenú zodpovednosť premietol v rámci plnenia za pohrebné náklady v rozsahu 50 % po odpočítaní štátneho príspevku na pohreb.

20. Okresný súd Banská Bystrica vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 20C/41/2020-113 zo dňa 21. 10. 2021 tak, že žalobu žalobcov 1/, 2/, 3/.

21. V dôsledku odvolania žalobcov 1/, 2/, 3/ Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 17Co/23/2022-216 zo dňa 15. 12. 2022 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

22. Druhoinštančný súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že žalobu o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy podali traja žalobcovia, synovia nebohého E. P., ktorý zomrel 18. 09. 2019 po tom, čo bol žalovaný 1/ ako vodič motorového vozidla právoplatne uznaný vinným z prečinu usmrtenia E. P. podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona a rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 22. júna 2020 č. k. 4T/8/2020-214 odsúdený k trestu odňatia slobody v trvaní 8 mesiacov, výkon ktorého sa podmienene odložil na skúšobnú dobu v trvaní 14 mesiacov. Žalovanému 1/ súd uložil aj trest zákazu činnosti viesť akýkoľvek druh motorového vozidla v trvaní 18 mesiacov a poškodených žalobcov so svojimi nárokmi na náhradu škody odkázal na civilný proces. Skutok je v rozsudku sp. zn. 4T/8/2020 popísaný tak, že 18. 09. 2019 v čase okolo 17.50 hod. v L. L. na ulici F. X. viedol žalovaný 1/ rýchlosťou cca 58 km/hod osobné motorové vozidlo tak, že sa plne nevenoval vedeniu vozidla a dostatočne nesledoval situáciu v cestnej premávke a neprispôsobil rýchlosť svojej jazdy ani rozhl'adovým pomerom, ktoré boli v smere jeho jazdy zhoršené vplyvom ostro svietiaceho zapadajúceho slnka, v dôsledku čoho oneskorene reagoval na pohyb chodca E. P., v ktorého krvi sa nachádzalo 2,75 g/kg alkoholu a ktorý prechádzal cez vozovku mimo priechodu pre chodcov a vstúpil na vozovku bez toho, aby sa dostatočne presvedčil, či

tak môže urobiť bez nebezpečenstva. V dôsledku všetkých uvedených okolností došlo k nárazu ľavej prednej časti vozidla žalovaného 1/ do E. P., ktorý pri dopravnej nehode utrpel viacpočetné zranenia, ktorým po prevoze do X. F. D. K. v L. L. dňa 18. 09. 2019 v čase o 18.40 hod. podľahol. Bezprostrednou príčinou jeho smrti bola centrálna smrť - smrť mozgu a miechy pri mnohonásobných poraneniach hlavy, hrudníka a končatín. Žalovaný 1/ tým inému z nebanlivosti spôsobil smrť, čím spáchal prečin usmrtenia. Okrem nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20 000 Eur pre každého zo žalobcov zvlášť, žiadal žalobca 1/ aj náhradu škody rovnajúcu sa vynaloženým pohrebným trovám a pohostenia na kare, o čom predložil kópie dokladov. Vzťah k zosnulému E. P. preukázali žalobcovia kópiami rodných listov, z ktorých vyplýva, že žalobca 1/ H. P. a žalobca 2/ H. P. mali spoločnú matku aj otca a prvorodený žalobca 3/ je synom E. P., ale má odlišnú matku. Žalobcovia 1/ a 2/ sa narodili v krátkom čase po sebe, ale s odstupom 8 a 9 rokov po narodení žalobcu 3/. Napriek vekovému rozdielu a neplnorodému rodinnému vzťahu udržiavali žalobcovia súrodenecké vzťahy a pojitkom medzi nimi bol práve ich otec nebohý E. P., ktorého každý z troch synov popisuje ako veľmi dobrého, starostlivého a zábavného otca kľudnej povahy, napriek občasnému požívaniu alkoholických nápojov. Žalobca 2/ vo svojej písomnej výpovedi uviedol, že mama od nich odišla, keď mal on 17 rokov a „oco to mal s nami dvoma tínedžermi ťažké, ale všetko zvládal, vždy sme mali všetko, čo sme potrebovali“, čím je jednoznačne potvrdená osobná starostlivosť nebohého E. P. o žalobcov 1/ a 2/ aj bez ich matky, čo muselo v deťoch vyvolať veľmi vrúcny vzťah k otcovi. Žalobca 1/ dokonca od svojho narodenia až do smrti otca s ním zdieľal spoločnú domácnosť a so žalobcom 2/ nestratil otec kontakt napriek veľkej vzdialenosti ich bydlísk. Žalobcovia zhodne uviedli, že H. P. cestoval na Slovensko každý rok na Vianoce a okrem týchto stretnutí realizovali osobný kontakt aj pri návštevách otca v C.. Nebohý E. P. navštevoval žalobcu 3/ v jeho útlom veku aj po tom, čo sa s jeho matkou rozišiel a žalobca 3/ si ho zamiloval kvôli jeho návštevám v škôlke a v škole nevediac o tom, že ide o jeho vlastného otca. Keď sa žalobca 3/ dozvedel, že E. P. je jeho biologickým otcom, utiekol z domu, aby mohol byť so svojím otcom a aj v dospelosti udržiaval vzťah s otcom, nie s matkou a to práve kvôli tomu, že styk s otcom udržiaval. Tieto tvrdenia žalobcov neboli v konaní žiadnym spôsobom vyvrátené. Nič z obsahu spisu nenasvedčuje tomu, že by sa žalobcovia v dospelosti a po osamostatnení otcovi odcudzili. Z ničoho nie je možné vyvodiť, že by požívanie alkoholických nápojov nebohým E. P. ovplyvnilo jeho spolužitie so synom H. a jeho rodinou, práve naopak, dlhodobé spolužitie v jednom byte so synom, jeho priateľkou a vnukmi vypovedá o nich dobrom vzťahu. Iný záver nie je možné vyvodiť ani z informácie, že E. P. mal vlastnú izbu, čo je vzhľadom na vek a zloženie domácnosti (syn s priateľkou a maloletými deťmi) pochopiteľné. Všetci traja žalobcovia majú rovnakú adresu trvalého pobytu ako nebohý E. P.. Aj táto informácia podľa odvolacieho súdu napovedá, že vzťahy medzi otcom a synmi boli intenzívne, keď súhlasil, aby v jeho byte mali žalobcovia 2/ a 3/ evidovaný trvalý pobyt, aj keď v skutočnosti tam nebývali. Žalovaným 2/ tvrdený vplyv užívania drog žalobcom 3/ na „prežívanie vzťahu so zosnulým“ v konaní zistený nebol. Súd prvej inštancie zrejme pod vplyvom obrany žalovaného 2/ pripisuje iný význam skutočnostiam uvádzaným žalobcami v konaní, než z nich podľa odvolacieho súdu bolo potrebné vyvodiť. Ak žalobcovia opisujú šťastné detstvo s otcom (bez matky), na ktoré nezabudli ani v dospelosti, keď už každý zabezpečuje svoju existenciu samostatne vzhľadom na novovytvorené rodinné väzby žalobcov, môže to potvrdzovať vyjadrenia žalobcov o ich doteraz srdečnom vzťahu s otcom, v ktorom videli oporu v minulosti a jeho pretrvávajúci záujem o synov až do svojej smrti. To, že každý zo synov i otec boli sebestační a neboli odkázaní na seba výživou a starostlivosťou neznamená, že rodičovská (synovská) láska vymizla, iba toľko, že nateraz jeden druhého nepotrebovali (z hľadiska materiálneho) a pocit rodinnej súdržnosti im dával istotu, že v prípade potreby sa navzájom podporia. Žalobca 1/ zdieľal s nebohým E. P. spoločnú domácnosť, dennodenne sa stretávali, stravovali sa spoločne. Žalobca 2/ sa s otcom navštevoval a tvrdí častý telefonický kontakt, aby sa „vyrozprávali“. Žalobca 3/ uvádzal v konaní, že každoročne slávil s otcom Vianoce, spoločne varili kapustnicu a robili šalát. Z výpovedí žalobcov vyvodil podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie o ich vzťahu s nebohým E. P. nesprávne skutkové zistenia. Zo zápisnice o pojednávaní nevyplýva, že by si súd prvej inštancie splnil povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 181 ods. 2 Civilného sporového poriadku a oznámil stranám, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné a predbežné právne posúdenie veci, preto nemohli žalobcovia predpokladať, že popis ich zväzku s otcom nie je pre úspešnosť v spore dostatočná a je potrebné svoje tvrdenia rozvinúť či dokazovať. Zo strany žalovaných a súdu prvej inštancie zostalo nevysvetlené, akým spôsobom mali žalobcovia preukázať svoj smútok a strádanie za otcom či šok z jeho smrti a prečo súdu nepostačovali ich vyjadrenia, že smrť otca pociťujú ako strašnú stratu, s ktorou sa nevedia vyrovnáť, že žalobca 1/, ktorý bol prítomný pri nehode, videl otca zomierať, čo ho psychicky poznačilo, v dôsledku čoho nevie spávať a začal požívať alkoholické nápoje, žalobca 3/, ktorý mal problém s drogami sa po smrti otca opustil, začal užívať heroín vo väčšej miere, musel sa podrobiť aj liečeniu, že žalobca 2/ pociťuje výčitky, že nebol

pri otcovi, keď ho potreboval, pociťuje smútok, ktorý mu nedovoľuje spať, prečo neboli pre preukázanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy opisy ich emocionálneho a citového rozpoloženia postačujúce.

23. Žalobca 1/ predložil súdu prvej inštancie kópiu zápisnice o jeho výsluchu v trestnom konaní z 10. januára 2020, v ktorom opísal zážitok zo dňa, keď došlo k dopravnej nehode a jeho otec umrel. K dopravnej nehode došlo blízko bydliska žalobcov a E. P., žalobca 1/ počul náraz a videl ležať človeka na zemi. Podľa výpovede žalovaného 1/ prišiel na miesto dopravnej nehody skôr ako polícia. Svedkom tejto situácie bol aj so svojimi maloletými deťmi. Už v rámci trestného konania si žalobca 1/ uplatnil nárok na náhradu škody z titulu pohrebného a náhrady nemajetkovej ujmy a popísal svoj vzťah k otcovi, že sa mali veľmi radi, nie je zmierený so situáciou, ktorá nastala, otec chýba celej rodine a nevie spať. K ospravedlňujúcemu listu žalovaného 1/ predloženého do súdneho spisu sp. zn. 20C/412/2020 žalovaným 1/ (č. l. 79 spisu) vyjadril žalobca 1/ už pri výsluchu na policii dňa 10. januára 2020 pochybnosti. Z jeho odpovede na otázku obhajcu žalovaného 1/ vyplýva, že očakával osobné ospravedlnenie žalovaného 1/, ospravedlnenie formou krátkeho listu považoval za účelové konanie, nie za prejav úprimnej ľútosti žalovaného 1/. Odvolací súd zhodne ako žalobcovia hodnotí ospravedlňujúci list žalovaného 1/ v kópii na č. l. 79 spisu, z obsahu ktorého jednoznačne vyplýva, že ho nepísal žalovaný 1/ z prejavu úprimnej ľútosti a vyjadrenia sústrasti žalobcom, o čom svedčí podpis na tomto liste ako „pán Z.“, pretože by sa žalovaný 1/ sám neoslovoval „pán Z.“, ale by sa podpísal len Z. alebo celým svojím menom. Odvolací súd súhlasí so žalobcami, že list doručený iba žalobcovi 1/ pred Vianocami roku 2019 počas prebiehajúceho trestného stíhania žalovaného 1/ nemožno považovať za dostatočnú morálnu satisfakciu, ktorá by vylučovala nárok žalobcov 1/ až 3/ na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobcovia opakovane dávali do pozornosti súdu, že žalovaný 1/ pred súdom v trestnom konaní neurobil vyhlásenie, že je vinný, iba nepoprel spáchanie skutku, čo si súd prvej inštancie z trestného spisu neoveril a túto argumentáciu žalobcov nevyhodnotil. Žalovaný 2/ poukazuje na výpoveď žalovaného 1/ na pojednávaní dňa 14. 09. 2021 v podstate dva roky po úmrtí E. P. Napriek uznaniu viny žalovaného 1/ súdom a jeho odsúdeniu, kým nebol žalovaný 1/ predvolaný na súd spolu so žalobcami, tento sa nepostavil pred žalobcov, aby im zoči voči predniesol ospravedlnenie a prejavil úprimnú ľútosť nad svojím konaním či vyjadril sústrasť a nebyť konania o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy, asi by tak ani neurobil, preto ani túto jeho výpoveď nie je možné považovať za postačujúce odškodnenie traumy žalobcov zo smrti otca v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej žalovaným 1/. Správny je názor žalobcov, že spoluzavinenie E. P. na vzniku dopravnej nehody nevylučuje nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy, môže mať vplyv iba na výšku priznanej náhrady, ak protiprávne konanie u žalovaného 1/ preukázané bolo.

24. Aký vplyv môže mať správanie sa osoby poškodenej pri dopravnej nehode na výšku náhrady nemajetkovej ujmy uplatňovanej príbuznými nebohého usmrteného pri dopravnej nehode sa vyjadril Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku z 27. októbra 2010 sp. zn. 1Cdo/77/2009 tak, že „na to, aby žalobcovia mohli byť úspešní pri uplatňovaní nároku na ochranu ich osobnosti podľa § 13 OZ v prípade, keď žalovaný neoprávnene (protiprávne) zasiahol do ich osobnostných práv zavinením dopravnej nehody, pri ktorej zahynul ich blízky príbuzný, nie je zásadne nutné, aby konanie samej dotknutej osoby (nebohého) muselo byť po právnej stránke bezzávadné. V súlade s citovaným ustanovením § 13 ods. 1 OZ na to, aby oprávnená osoba mala právo domáhať sa ochrany osobnosti, sa vyžaduje a zároveň stačí, aby išlo o neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti. V prípade existencie takéhoto neoprávneného zásahu ide potom o objektívnu zodpovednosť, bez ohľadu na zavinenie. Správanie samej dotknutej osoby pri neoprávnenom zásahu sa stáva právne významným až pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 OZ), ktorú výšku určuje súd podľa závažnosti ujmy a podľa okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 OZ). Týmito okolnosťami sú nielen okolnosti na strane samotného škodcu, ale súčasne sú tu aj okolnosti na strane dotknutej osoby, na ktoré okolnosti správne súdy nižších stupňov prihliadali.“ Rozhodnutie sp. zn. 1Cdo/77/2009 spolu s rozhodnutím sp. zn. 1Cdo/89/1997 (R 29/2001) považuje dovolací súd za ustálenú rozhodovaciu prax v riešení otázky zohľadnenia miery spoluzavinenia poškodeného pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch (porovnaj uznesenie NS SR z 31. marca 2022 sp. zn. 7Cdo/252/2021, podľa ktorého súdy musia určiť percentuálny podiel poškodeného na vzniku dopravnej nehody). Žalobcovia oprávnene vytkajú súdu prvej inštancie nesprávne právne posúdenie veci, ak percentuálny podiel poškodeného E. P. na vzniku dopravnej nehody ustálil iba na 50 %, napriek tomu žalobe o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nevyhoveli ani čiastočne a svoje úvahy vedúce k takémuto rozhodnutiu ani v dôvodoch neuviedol. Ak súd prvej inštancie nevyhodnotil všetky skutočnosti rozhodné pre posúdenie miery

spoluzavinenia poškodeného na vzniknutej škode, jeho záver o podiele poškodeného E. P. na vzniku dopravnej nehody v rozsahu 50 % považuje odvolací súd za predčasný a preto nesprávny.

25. Na základe týchto skutočností vyplývajúcich zo súdneho spisu odvolací súd konštatuje, že základ nároku je daný, sporná je len výška nároku uplatňovaná žalobcami. Keďže súd prvej inštancie žalobu ako celok zamietol a výškou náhrady sa nezaoberal, bolo by predčasné vysloviť odvolacím súdom názor k tejto otázke, preto odvolací súd iba pre ďalšie efektívne konanie súdu prvej inštancie upriamuje jeho a pozornosť strán sporu na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vzťahujúcu sa k výške náhrady nemajetkovej ujmy konkrétnou sumou, v zmysle ktorej je výška vždy závislá od výsledku posúdenia takých individuálnych, jedinečných okolností každej prerokovávanej veci, ktoré sú spravidla neopakovateľné a nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach, preto k otázke primeranosti konkrétnej výšky tejto náhrady nie je vytvorená ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu (podľa uznesenia NS SR sp. zn. 7Cdo/204/2018, uznesenia NS SR sp. zn. 7Cdo/215/2020 z 31.01.2022, uznesenia NS SR z 24.03.2022 sp. zn. 4Cdo/278/2021 a iné).

26. Podľa § 391 ods. 3 C. s. p. odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie musí vykonať dôkaz spisom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 4T/8/2020 (pre prejednávajúcu vec relevantnými časťami) spôsobom podľa § 204 Civilného sporového poriadku, umožniť stranám vyjadriť sa k dokazovaniu, po vyhodnotení vykonaných dôkazov v súlade s § 441 OZ ustáliť mieru zodpovednosti neobčianskeho Jozefa Homišana na vzniku dopravnej nehody a škode v percentuálnom vyjadrení a pri posúdení dôvodnosti nároku vziať do úvahy iba podmienky vyplývajúce z § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka. Pri rozhodovaní o výške primeraného zadosťučinenia vezme súd do úvahy závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, závažnosť ujmy na strane žalobcov vyhodnotí z hľadiska objektívnych kritérií, najmä z hľadiska príbuzenského pomeru s prihliadnutím na vzťahy popísané žalobcami, pretože hĺbku smútku a traumy zo smrti rodiča nie je možné konkrétnymi dôkaznými prostriedkami preukázať, keď ide o vnútorný psychický stav jednotlivca. Žalobcovia ponúkli dôkazy o spôsobe prežívania smútku za otcom (zvyšené požívanie alkoholických nápojov, návrat k omamným látkam aj s potrebou liečenia, vplyv takéhoto konania rodinné vzťahy), iba neoznačili dôkazné prostriedky, ktorými svoje tvrdenia dokážu preukázať. Bude na žalobcoch, aby si svoju povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia splnili (§ 132 ods. 1 C. s. p.). Súd prvej inštancie zistí, či sa žalobca 2/ zdržujúci v C. zúčastnil pohrebu otca, čo môže tiež napovedať o pravdivosti jeho tvrdení o zachovanom vzťahu k otcovi napriek veľkej vzdialenosti a o existujúcich výčitkách z dôvodu, že nebol pri otcovi, keď ho potreboval. Žalobcovia opakovane zdôrazňujú, že žiadaná náhrada nemajetkovej ujmy má zmierniť následky neoprávneného zásahu do ich práva na súkromie a rodinný život, mali by však konkretizovať, ako vyplatené (ak bude prisúdené) primerané zadosťučinenie zmierni tieto následky, na čo majú slúžiť tieto peniaze, čím naplnenia vyplatené finančné prostriedky satisfakčnú funkciu.

27. Okrem náhrady nemajetkovej ujmy bola žalobcom 1/ uplatnená aj škoda, ktorá vznikla iba jemu vyplatením pohrebných trov. O výške trov predložil žalobca 1/ objednávku pohrebných služieb, doklad o ich úhrade a doklad o úhrade pohostenia na kare. Žalovaný 2/ preukázal, že pozostalým po zomretom E. P. v rámci tohto prebiehajúceho súdneho konania z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu žalovaného 1/ vyplatil „zálohu“ v rozsahu 50 % z vyčíslenej náhrady škody zdokladovanej vo výške 1 165,80 € mínus štátny príspevok na pohreb 79,67 € = 1 086,13 €, z toho 50 % = 543,07 €. V podaní z 29.10.2020 na č. l. 47 vzali žalobcovia čiastočne späť žalobu o rozsah poskytnutého plnenia 543,07 € požadovaných žalobcom 1/ titulom nákladov na pohreb, žiadnym spôsobom sa však nevyjadrili k tomu, či im bol vyplatený štátny príspevok na pohreb v žalovaným 2/ tvrdenej výške 79,67 €, ak nie, z akého dôvodu, keďže toto skutkové zistenie má vplyv na výšku uplatňovanej náhrady škody žalobcom 1/ vo výške zostávajúcich 622,73 €. Oprávnenosť tohto nároku bude súd posudzovať podľa § 449 ods. 2 OZ a ich primeranosť podľa nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

28. Po vrátení veci na ďalšie konanie na pojednávaní právny zástupca žalobcov 1/, 2/, 3/ uviedol, že vzhľadom na bod 15 uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici predložil do konania uznesenie č. k. 5Nt/63/2022 tunajšieho súdu zo dňa 20. 01. 2023 na preukázanie vo vzťahu k žalobcovi 1/, že absolvoval ochranné protialkoholické liečenie ambulantnou formou, ktoré mu bolo uložené rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 1T/4/2021 zo dňa 18. 03. 2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 5To/49/2021 zo dňa 01. 06. 2021 a vo vzťahu k žalobcovi 3/ doklad o absolvovaní PAL, že bol prepustený z liečenia diagnóza F11.2 prijatý na liečenie dňa 08. 11. 2021, prepustený

dňa 04. 02. 2022, takéto liečenie absolvoval dvakrát už aj v roku 2020 tri mesiace. Ide o poruchy psychiky a správania zapríčinené užívaním opijátov. Pokiaľ v zmysle rozhodnutia druhoinštančného súdu mal preukázať účasť na pohrebe otca túto skutočnosť potvrdzujú žalobcovia 1/ a 3/ a zároveň bola predložená kópia letenky z Z. do L. a späť.

29. Právny zástupca žalovaného 1/ k predloženým listinným dôkazom zo strany žalobcov 1/, 2/, 3/ na preukázanie, že uvedená situácia ich priviedla, či už k nadmernému používaniu alkoholických látok alebo omamných látok nie je spôsobom riešenia v ťažkej životnej situácii, keďže sú aj iné spôsoby terapeutické alebo psychologicko-poradenské služby s tým, že závislosť sa vyvíja postupne, nevzniká zo dňa na deň a nie je v príčinnej súvislosti s úmrtím otca. Z predloženého uznesenia č. k. 5Nt/63/2022, ktorým bolo uložené ochranné liečenie žalobcovi 1/ bolo uložené z dôvodu spáchania trestného činu a z rozhodnutia č. k. 1T/4/2021 vyplýva, že išlo o ublíženie na zdraví, kedy sa skutok mal stať dňa 22. 09. 2020 družke žalobcu. Z výpovede družky v tomto konaní vyplýva, že dochádzalo medzi nimi k hádkam od septembra 2019, potom ako zomrel otec žalobcu, keďže bol nervóznejší a začal požívať alkoholické nápoje.

30. Žalobca 3/ uviedol, že sa liečil v roku 2020 a v roku 2022, predtým liečený nebol, užíval marihuanu asi jedenkrát do týždňa. Uviedol, že vo svojom živote v dôsledku užívania nemal problém, keďže ju začal užívať od 30 roku veku, v tom čase bol ženatý, má dcéru, šesť rokov je rozvedený. Začal potom užívať heroín, keďže nepil, tak to riešil týmto spôsobom, čo ho zničilo, lebo ide o rýchlu návykovú látku a pokiaľ došlo k recidíve bolo to krátko. Sám išiel dobrovoľne na liečenie od posledného liečenia neužíva omamné látky, absolvuje lekárske kontroly. Uviedol, že asi po roku opätovne začal s recidívou z dôvodu, že sa mu ozval díler kúpil si drogu, túto užil, stalo sa to.

31. Právny zástupca žalobcov k výške nemajetkovej ujmy uviedol, že žalobcovia trvajú na takej výške, akú si uplatnili v žalobe s poukazom na ustanovenie § 13 ods. 3 OZ, kedy sa pri náhrade nemajetkovej ujmy skúma závažnosť ujmy a okolnosti prípadu. Závažnosť ujmy bola v konaní preukázaná, došlo k nezvratnej deštrukcii rodinných vzťahov medzi zosnulým a žalobcami ako synmi s tým, že žalovaný 1/ sa úprimným spôsobom neospravedlnil, čo vyplýva aj z rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici. Taktiež ani na hlavnom pojednávaní neurobil vyhlásenie vo vzťahu k poškodeným o vine. Len uviedol, že nepopiera spáchanie skutku. Pre žalobcu 1/ to bolo horšie z dôvodu, že žil s otcom v spoločnej domácnosti a v čase nehody sa na miesto nehody dostavil a videl svojho otca umierať. Nebohý bol jediným rodičom žalobcov, matka opustila spoločnú domácnosť, keď boli v teenagerskom veku. Žalobcovia predložili do konania doklad o kúpe letenky zo dňa 22. 09. 2019 na preukázanie, že žalobca 2/ pricestoval na pohreb svojho otca. Na letenke je uvedené meno G. P., ide o manželku H. P. a predložili vyhlásenie jeho manželky na preukázanie, že bol žalobca 2/ so svojím otcom pred jeho smrťou v pravidelnom kontakte. Žalobcovia predložili fotografie s otcom, z ktorých je zrejmé, že medzi nimi existovali silné rodinné a sociálne väzby.

32. Žalovaný v 2/ rade k vyjadreniu žalobcov zo dňa 18. 04. 2023 uviedol, že žalobcovia predkladajú nové dôkazy, ktoré predtým nenavrhovali a na pojednávaní dňa 28. 03. 2023 uviedli, že ďalšie dôkazy nenavrhujú. Poukázal na ustanovenie § 153 ods. 1, 2 CSP s tým, aby súd na tieto dôkazy neprihliadal. K predloženému dôkazu - letenke na meno G. P. uviedli, že neznie na meno žalobcu 2/, na letenke je uvedené kvantita 1, čo znamená počet 1 kus, z čoho nevyplýva, že by žalobca 2/ mal cestovať lietadlom na pohreb svojho otca alebo vôbec, že by mal niekde cestovať, pretože by mal disponovať obdobnou letenkou ako G. P., takúto nepredložil. K čestnému prehláseniu jeho manželky uviedli, že vyjadrenie je nepreskúmateľné, neurčité, nie je zrejmé, akú frekvenciu kontaktu má predstavovať slovné spojenie pravidelný telefonický kontakt. Ak chcel žalobca preukázať pravidelný alebo nejaký telefonický kontakt mohol predložiť výpis zoznamu hovorov od mobilného operátora, čo neurobil. Rozporujú, že medzi žalobcom 2/ a zosnulým bol telefonický kontakt, ktorý by bol spôsobilý preukázať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v uplatnenom rozsahu. Navrhol, aby súd neprihliadol na toto čestné prehlásenie, pretože by bolo potrebné vykonať ďalšie dokazovanie, dopyt na príslušného mobilného operátora. Žalobcovia predložili 11 fotografií, ktorými preukazujú silné rodinné a sociálne väzby. Podľa názoru žalovaného 2/ predmetné fotografie preukazujú jeden výlet zosnulého so žalobcom 3/ v C., o ktorom žalobcovia na výsluchoch hovorili. Žalobca 1/ sa má nachádzať len na jednej fotke č. 5, ktorá pochádza z dávnej minulosti, pretože žalobca má v súčasnosti 39 rokov, na fotke je zjavne malým chlapcom. Fotografie je obtiažne posúdiť, väčšina z nich je rozmazaná, osoby sú ťažko identifikovateľné. Fotodokumentácia nepreukazuje silné rodinné a sociálne väzby, pochádza z dávnejšej minulosti a z jedného výletu zosnulého v C..

33. Právny zástupca žalobcov k namietanému dôkazu - letenke a skutočnosti, či sa žalobca 2/ zúčastnil pohrebu uviedol, že sa zúčastnil pohrebu spolu s manželkou a s dcérou. Letenka bola vystavená na meno jeho manželky a pokiaľ právny zástupca žalovaného 2/ poukazuje na bod 15 rozhodnutia odvolacieho súdu ustálená súdna prax uvedené nerieši a je irelevantné ako poškodený použije priznané finančné zadostučinenie, či to bude na charitu, rodinu, zakúpenie tovaru, vecí, služieb s tým, že sa ich osobne pýtal ako peniaze použijú, na čo uviedli, že časť by dali na charitu, väčšiu časť použijú pre rodinu.

34. Žalovaný 1/ uviedol, že je živnostníkom, vykonáva obchodnú činnosť s mesačným príjmom 850 Eur, je slobodný, bezdetný, vlastní dvojizbový byt a motorové vozidlo, má hypotekárny úver na byt 28 000 Eur je jeho zostatok a ďalší úver 2 500 Eur, iný majetok nemá, iné dlhy, pôžičky nemá, nemá úspory.

35. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

36. Podľa § 15 Občianskeho zákonníka po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom.

37. Podľa § 13 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

38. Podľa § 441 Občianskeho zákonníka ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

39. Podľa § 193 CSP súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

40. Podľa Článku 2 ods. 2 CSP právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

41. Nemajetkovou ujmom v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 OZ je ujma v nemajetkovej sfére života fyzickej osoby, ktorá sa bezprostredne nepremiata do fyzickej integrity ani do majetkovej sféry fyzickej osoby a treba ju dôsledne odlišovať od majetkovej ujmy vrátane ujmy na zdraví s majetkovými dôsledkami a inej nemajetkovej ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok zásahu do telesnej integrity fyzickej osoby, za ktorú sa poskytuje náhrada podľa § 444 OZ. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ je dosiahnuť vyváženosť medzi ujmom na hodnotách ľudskej dôstojnosti a jej konkrétnym finančným vyjadrením. Cieľom je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu a poskytnúť čo najúplnejšiu a najúčinnnejšiu občianskoprávnu ochranu osobnosti fyzickej osoby.

42. Povinnosťou súdu podľa § 441 OZ bolo zistiť, či k škode a k nemajetkovej ujme došlo aj zavinením poškodeného a či škoda nebola spôsobená výlučne jeho zavinením.

43. Žalovaný 1/ bol rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 4T/8/2020-214 zo dňa 22. 06. 2020 uznaný vinným, že dňa 18. 09. 2019 v čase okolo 17.50 hod v L. L. na ulici F. X. za križovatkou s ulicou W. viedol rýchlosťou cca 58 km/h v smere od centra mesta do mestskej časti O.

osobné motorové vozidlo O. J., U.: L tak, že sa plne nevenoval vedeniu vozidla a dostatočne nesledoval situáciu v cestnej premávke a neprispôsobil rýchlosť svojej jazdy ani rozhládovým pomerom, ktoré boli v smere jeho jazdy zhoršené vplyvom ostro svietiaceho zapadajúceho slnka, v dôsledku čoho oneskorene reagoval na pohyb chodca E. P., nar. XX. XX. XXXX, v ktorého krvi sa nachádzalo 2,75 g/kg alkoholu a ktorý prechádzal cez vozovku z pohľadu vodiča zľava doprava mierne šikmým smerom, a to mimo priechodu pre chodcov, hoci tento sa v blízkosti nachádzal a ktorý vstúpil na vozovku bez toho, aby sa dostatočne presvedčil, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva a aj napriek tomu, že vzhľadom na rýchlosť a vzdialenosť prichádzajúceho vozidla nemohol cez vozovku bezpečne prejsť a nútil tak vodiča k zmene smeru a rýchlosti jazdy, pričom v dôsledku všetkých uvedených okolností došlo k nárazu ľavej prednej časti vozidla do E. P., ktorý pri dopravnej nehode utrpel viacpočetné zranenia, ktorým po prevoze do Nemocnice F. D. K. v L. L. dňa 18. 09. 2019 v čase o 18.40 hod podľahol, pričom bezprostrednou príčinou jeho smrti bola centrálna smrť - smrť mozgu a miechy pri mnohonásobných poraneniach hlavy, hrudníka a končatín a teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona. Týmto je daná pasívna legitímácia žalovaného v 1/ rade.

44. Žalovaný 2/ je vecne pasívne legitimovaný v konaní, keďže žalovaný 1/ mal v čase dopravnej nehody uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného 2/ a za škodu pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa považuje aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody aj s poukazom na rozsiahlu judikatúru a ustálenú rozhodovaciu činnosť. Vecná legitímácia žalovaných 1/, 2/ nebola sporná.

45. V konaní nebolo sporné, že žalobcovia 1/, 2/, 3/ sú synovia nebohého E. P. a uvedeným konaním žalovaného 1/ bolo nepochybne zasiahnuté do práva rodiny a súkromného života s tým, že ide o zásah trvalý a nenapraviteľný a došlo k nezvratnej deštrukcii rodinných vzťahov medzi zosnulým a žalobcami synmi s tým, že žalobcovia udržiavali súrodenecké vzťahy a požitkom medzi nimi bol práve ich nebohý otec. Žalobcovia uviedli, že otec bol veľmi dobrý, starostlivý, zábavný, kľudnej povahy, napriek občasnému požívaniu alkoholických nápojov. Uvedené vzťahy sú popísané v bode 8, 9, 10, 22 predmetného rozsudku. Na základe zistených rodinných vzťahov medzi žalobcami 1/, 2/, 3/ a ich otcom mal súd za to, že v dôsledku neoprávneného zásahu žalovaného 1/ došlo k násilnému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb vyplývajúcich zo vzťahov medzi žalobcami a ich otcom a jeho úmrtie malo negatívny dopad na ich súkromný život. Základ nároku v danom konaní bol daný vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a súd mal za to, že priznanie náhrady v danom prípade nemôže byť považované za prostriedok slúžiaci na bezdôvodné obohatenie žalobcov, ale náhrada nemajetkovej ujmy žalobcom v zmysle zásad slušnosti a naplnenia požiadavky morálnej správnosti je spôsobilá naplniť reštitučnú podstatu kompenzácie. Priznaná nemajetková ujma v peniazoch nemôže byť nikdy náhradou za život, ale slúži na minimálne zmiernenie následkov vzniknutej ujmy.

46. V konaní medzi stranami sporu vzhľadom na danosť základu nároku zostala sporná výška uplatňovanej nemajetkovej ujmy žalobcami. Povinnosťou súdu bolo zistiť, či ku škode a k nemajetkovej ujme došlo aj zavinením poškodeného a či škoda nebola spôsobená výlučne jeho zavinením. S poukazom na rozsudok NS SR zo dňa 27. 10. 2010 č. k. 1Cdo/77/2009 na úspešnosť žalobcov pri uplatňovaní nároku na ochranu osobnosti podľa § 13 OZ v prípade, keď žalovaný neoprávnené zasiahol do ich osobných práv zavinením dopravnej nehody, pri ktorej zahynul jej blízky príbuzný nie je zásadne nutné, aby konanie samej dotknutej osoby (nebohého) muselo byť po právnej stránke bezzávadné. Na to, aby oprávnená osoba mala právo domáhať sa ochrany osobnosti sa vyžaduje a zároveň stačí, aby išlo o neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti. Ide potom o objektívnu zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie. Správanie samej dotknutej osoby pri neoprávnenom zásahu sa stáva právne významným až pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ, ktorú výšku určuje súd podľa závažnosti ujmy a podľa okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 OZ). Týmto okolnosťami sú nielen okolnosti na strane samotného škodcu, ale súčasne aj okolnosti na strane dotknutej osoby. Z rozhodnutia R 29/2001 vyplýva „samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení výšky súd musí prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila. Uvedené rozhodnutia predstavujú ustálenú rozhodovaciu prax v riešení otázky zohľadnenia miery spoluzavinenia poškodeného pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy. Je potrebné určiť percentuálny podiel poškodeného na vzniku dopravnej nehody, keďže aj v danom

prípade zo znaleckého posudku, ktorý bol vypracovaný v trestnom konaní vyplýva, že sa poškodený objektívne podieľal na vzniku nehodového deja.

47. Z dokazovania v trestnom konaní a tak ako vyplýva aj z rozsudku č. k. 4T/8/2020 bolo zistené, že poškodený prechádzal cez vozovku mimo priechod pre chodcov, čím z jeho strany došlo k porušeniu § 53 ods. 1 až 4 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. V čase prechádzania cez vozovku bol pod vplyvom alkoholu tak ako bolo vyššie uvedené čo vyplýva aj zo znaleckého dokazovania, kde bola skúmaná zodpovednosť zosnulého na vzniku dopravnej nehody. Zo znaleckého posudku, ktorý bol oboznámený i na pojednávaní č. 7/19 a č. 97/19 bolo zistené, že znalci uviedli, že úmrtie je v priamej časovej a príčinnej súvislosti s poraneniami, ktoré E. P. utrpel dňa XX.. XX. XXXX pri dopravnej nehode, kde bol v ťažkom stupni opitosti zrazený mimo prechodu pre chodcov osobným motorovým vozidlom, pričom utrpel poranenia na následky ktorých po prevoze do nemocnice zomrel. Chemickým vyšetrením vzoriek v krvi a moči bola stanovená koncentrácia alkoholu 2,75 g/kg alkoholu v krvi a 3,80 g/kg alkoholu v moči. Uvedená koncentrácia alkoholu znamená ťažký stupeň opitosti, pri tejto koncentrácii dochádza k ťažkej poruche koordinácie pohybov až neschopnosť samostatnej chôdze, pozornosť je značne znížená, reakcie na vonkajšie podnety sú značne spomalené, nastáva ťažká dezorientácia o mieste a situácii, neskôr až chorobná spavosť. Vnímanie a rozpoznávanie podnetov z okolia je povrchné, spomalené, nepresné, reakčná odpoveď na ne je oneskorená, často úplne neadekvátne danej konkrétnej situácii. Dochádza ku zjavnému preceňovaniu vlastných schopností a podceňovaniu reálneho nebezpečenstva z vlastného konania čím celé konanie je odbrzdené, ľahkovážne a nezodpovedné. Schopnosť pevného vzpriameného postoja a chôdze je závažným spôsobom narušená, chôdza je neistá, dochádza k preklápaniu ťažiska, ľahko môže dôjsť k náhlej zmene smeru pohybu, úkroku do strán, zatackaniu. Výrazné oslabené a tým neúčinné sú aj obranné a ochranné reflexné pohyby. Významným je aj zhoršenie presného hĺbkového priestorového videnia a odhadu vzdialenosti. Pravdepodobnosť, že takto alkoholom ovplyvnená osoba v dôsledku opitosti spôsobí kolíznú situáciu je mnohonásobne vyššia oproti triezvemu človeku.

48. Zo znaleckého posudku v konaní ČVS:ORP:85/DI-BB-2019 č. 7/2019 a č. 97/2019 bola určená príčina a čas smrti, a to centrálna smrť - smrť mozgu a miechy pri mnohonásobných poraneniach hlavy, hrudníka s končatín utrpených pri dopravnej nehode ako chodec zrazený motorovým vozidlom, k smrti došlo dňa 18. 09. 2019 o 18.40 hod s tým, že sa jedná o násilnú smrť, ktorá je v priamej časovej a príčinnej súvislosti s poraneniami, ktoré poškodený utrpel dňa 18. 09. 2019 o 17.50 hod na ul. F. X. za križovatkou W. v L. L. pri dopravnej nehode, kde bol v ťažkom stupni opitosti zrazený mimo prechodu pre chodcov osobným motorovým vozidlom, pričom utrpel poranenia na následky ktorých po prevoze do nemocnice zomrel. Chemickým vyšetrením vzoriek krvi a moču odobratých pri pitve bola vyšetrením stanovená koncentrácia alkoholu 2,75 g/kg alkoholu v krvi a 3,80 g/kg alkoholu v moči, uvedená koncentrácia alkoholu podľa orientačného delenia znamená ťažký stupeň opitosti, čím pri takejto koncentrácii dochádza k ťažkej koordinácii pohybov až neschopnosť samotnej chôdze. Pozornosť je značne znížená, reakcie na vonkajšie podnety sú značne spomalené. Nastáva ťažká dezorientácia o mieste a situácii, neskôr až chorobná spavosť. Vnímanie a rozpoznávanie podnetov z okolia je povrchné, spomalené, nepresné, reakčná odpoveď je oneskorená, ťažko úplne neadekvátne danej konkrétnej situácii. Dochádza ku zjavnému preceňovaniu vlastných schopností a podceňovaniu reálneho nebezpečenstva z vlastného konania, čím celé konanie je odbrzdené, ľahkovážne a nezodpovedné. Schopnosť pevného vzpriameného postoja a chôdze je závažným spôsobom narušená, chôdza je neistá, vrávoravá, dochádza k preklápaniu ťažiska, ľahko môže dôjsť ku náhlej zmene smeru pohybu do strán a zatackaniu. Výrazne oslabené a tým neúčinné sú aj obranné a ochranné reflexné pohyby. Zjavným a významným je aj zhoršenie presného hĺbkového priestorového videnia a odhadu vzdialenosti. Pravdepodobnosť, že takto alkoholom ovplyvnená osoba v dôsledku opitosti spôsobí kolíznú situáciu je mnohonásobne vyššia oproti triezvemu človeku.

49. Zo znaleckého posudku č. 41/19 vypracovaného znalcom Dipl. Ing. Igorom Harachom bolo zistené, že príčinou dopravnej nehody z technického hľadiska možno za príčinu dopravnej nehody z technického hľadiska je možné považovať nevhodný spôsob prechádzania vozovky chodcom mimo priechodu pre chodcov rýchlosťou, ktorá vytvárala potenciálny zdroj vzniku kritickej nehodovej situácie, nevhodnú techniku jazdy vodiča vozidla a to aj napriek tomu, že zhoršené rozhľadové podmienky spôsobené slnečným svitom je možné považovať za prvok, ktorý je v príčinnej súvislosti s oneskorenou reakciou. Či za takýchto podmienok mal znížiť rýchlosť, resp. zastaviť a dôslednejšie vyhodnotiť situáciu pred vozidlom je skôr otázku právneho posúdenia ako technického. Z charakteru dopravnej nehody osobného

motorového vozidla s chodcom vyplýva, že ku kolíznej situácii došlo na vozovke, kde nie je vyznačený priechod pre chodcov. Z výpočtu samotnej zrážky ako aj komplexného posúdenia celého nehodového deja vyplýva, že vodič vozidla začal reagovať na chodca, ktorý prechádzal vozovku v čase, keď sa už tento nachádzal v jazdnom pruhu pohybujúceho sa vozidla, resp. až v čase samotnej zrážky. Rýchlosť vozidla bola okolo hodnoty 58 km/h v úrovni rýchlosti vyššej ako povolená. Z posúdenia možností, ktoré by viedli k zabráneniu dopravnej nehode okrem iného vyplýva, že ak by vodič vozidla najneskôr reagoval na chodca v okamihu, keď sa tento nachádzal približne v strede vozovky k zrážke by nemuselo dôjsť. K zrážke by nedošlo aj v prípade, ak by rýchlosť vozidla bola nižšia ako 43 km bez brzdzenia. Súčasne však uviedol, že prípadná skoršia reakcia mohla byť determinovaná aj možnosťou oslnenia intenzívnym slnečným svetlom. Technika jazdy vo vzťahu k uvedeným skutočnostiam nezodpovedala vzniknutej situácii aj napriek tomu, že výrazné zhoršenie rozhľadových pomerov bolo spôsobené slnečným svetlom. Na situáciu vodič reagoval oneskorene a rýchlosť bola mierne vyššia ako povolená. Aký vplyv malo oslnenie na oneskorenú reakciu vodiča nie je možné súčasnými technickými prostriedkami zistiť. Či mal predpokladať, že chodec bude prechádzať vozovku výrazne za vodorovným dopravným značením (vzdialenosť 42 m) teda mimo vyznačeného priechodu pre chodcov a teda v danej situácii oslnenie mal povinnosť výrazne znížiť rýchlosť prípadne zastať je otázkou právneho posúdenia. Z charakteru dopravnej nehody vyplýva, že ku kolíznej situácii došlo na priamom úseku, pričom tento úsek je možné považovať za prehľadný. Znalec uviedol, že chodec vytvoril vodičovi vozidla prekážku. Z posúdenia nehodového deja a analýz vyplýva, že chodec prechádzal komunikáciu zľava doprava, do vozovky vstúpil mimo vyznačeného priechodu pre chodcov, jeho chôdza mohla byť mierne šikmá, čo mu zhoršovalo podmienky na kontrolovanie situácie sprava zo smeru prichádzajúceho vozidla a zrážke by zabránil len rýchlejšou chôdzou. Spôsob prechádzania vozovky chodcom je možné hodnotiť ako spôsob nezodpovedajúci vznikajúcej situácii, ktorý viedol ku kritickej nehodovej situácii. Či mal chodec povinnosť reagovať na sprava prichádzajúce vozidlo, najneskôr ešte pri vstupe do pravého jazdného pruhu je otázkou právneho posúdenia. Ako právnu otázku je nutné posudzovať aj to, či dostatočne vyhodnotil vzdialenosť vozidla pri vstupe do vozovky (68 až 86 m) a tomu prispôbil rýchlosť chôdze. Spôsob prechádzania vozovky poškodeným je možné hodnotiť ako spôsob nezodpovedajúci vznikajúcej situácii. Viedol k vzniku kritickej nehodovej situácii. Zo znaleckého posudku bolo zistené, že vodič vozidla by zrážke s chodcom zabránil, ak by sa pohyboval pri dopravnej nehode, nebrzdil by rýchlosťou nižšou ako 43 km/h a podmienkou je, aby sa chodec pohyboval spôsobom a rýchlosťou chôdze ako pri dopravnej nehode. Za takto definovaných podmienok by chodec prešiel popred nebrzdiace vozidlo, ide o časové zabránenie. Zároveň by vodič zrážke s chodcom zabránil, ak by sa pohyboval rýchlosťou mierne nižšou ako pri dopravnej nehode 56 km/h a na chodca by reagoval intenzívnym brzdením s reakčnou dobou 1,0 s v čase, keď sa tento nachádzal približne v strede vozovky a podmienkou je, aby sa chodec pohyboval spôsobom a rýchlosťou chôdze ako pri dopravnej nehode. Vodič vozidla by zrážke zabránil ak by sa pohyboval povolenou rýchlosťou 50 km/h a na chodca by reagoval intenzívnym brzdením s reakčnou dobou 1,3 s v čase, keď sa tento nachádzal približne v strede vozovky a chodec by sa pohyboval spôsobom a rýchlosťou chôdze ako pri dopravnej nehode. Chodec by zrážke s vozidlom zabránil, ak by plynulo prechádzal komunikáciu, t. j. pohyboval by sa rýchlosťou v úrovni minimálne 1,8 m/s (6,5 km/h), t. j. rýchlejšie a vozidlo by sa pohybovalo spôsobom a rýchlosťou ako pri dopravnej nehode. Chodec by prešiel popred nebrzdiace vozidlo, ide o časové zabránenie. Chodec by zrážke zabránil, ak by predpokladal, že sa vozidlo bude pohybovať povolenou rýchlosťou a plynulo by prechádzal komunikáciu rýchlosťou 1,2 m/s (4,4 km/h), t. j. rýchlejšie ako pri dopravnej nehode, normálna chôdza a vozidlo by sa pohybovalo rýchlosťou 50 km/h bez brzdzenia tak by chodec prešiel popred nebrzdiace vozidlo. Chodec by zrážke zabránil, ak by v čase, ak sa nachádzal približne v strede vozovky, resp. keď sa chystal vkročiť do jazdného pruhu, v ktorom sa pohybovalo vozidlo zastal a nepokračoval v chôdzi. Vozidlo sa mohlo nachádzať vo vzdialenosti 44 m.

50. Súd vzhľadom na takto zistené skutkové okolnosti dopravnej nehody vyplývajúce zo záverov vyššie uvádzaných znaleckých posudkov vzal do úvahy, že nebohý otec žalobcov prechádzal cez vozovku mimo prechodu pre chodcov. Uvedené miesto mu bolo známe, keďže tak ako uviedol žalobca 1/ pomáhal na tržnici a chodieval vypomáhať predajcom na trhovisku na uvedenej ulici s čím uviedol, že bolo aj spojené požívanie alkoholu, v danej lokalite sa často pohyboval. Zároveň bol pod značným vplyvom alkoholu a posúdenie vstupu na vozovku pod vplyvom alkoholu 2,75 g/km, čo je ťažký stupeň opitosti, kedy dochádza k ťažkej poruche koordinácie pohybov až neschopnosti samotnej chôdze zníženej pozornosti a reakcie. Zároveň prechádzal mimo priechodu pre chodcov, čím porušil ustanovenie § 53 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, keďže mal prednostne použiť priechod pre chodcov a zároveň chodec nesmie vstupovať na vozovku, a to ani pri použití priechodu pre chodcov, ak nemôže cez vozovku

bezpečne prejsť vzhľadom na rýchlosť a vzdialenosť prichádzajúcich vozidiel a mimo priechodu pre chodcov sa smie cez vozovku prechádzať len kolmo na jej os a tiež ak s ohľadom na vzdialenosť a rýchlosť jazdy prichádzajúcich vozidiel nedonútia vodičov na zmenu smeru alebo rýchlosti jazdy a musia sa pri vstupe na vozovku presvedčiť, či tak môžu urobiť bez nebezpečenstva, čo však vzhľadom na stav poškodeného a na jeho ovládacie schopnosti nebolo možné urobiť. Je teda zrejmé, že poškodený, že je na strane poškodeného spoluzavinenie, keďže vstúpil na vozovku mimo priechod pre chodcov nešiel kolmo na jej os, nepoužil priechod pre chodcov a teda vzhľadom na stav opitosti sa nepresvedčil, či môže bezpečne vstúpiť na vozovku a nedonúti vodičov vozidiel k zmene smeru a rýchlosti jazdy. Vzhľadom na závery znaleckého posudku znalca Ing. P. je nepochybné, že žalovaný 1/ ako vodič sa nepohyboval povolenou rýchlosťou 50 km/h, ale rýchlosťou vyššou 58 km/h a išlo o nevhodnú techniku jazdy vodiča aj napriek tomu, že mal zhoršené rozhľadové podmienky spôsobené slnečným svitom, čo je v príčinnej súvislosti s oneskorenou reakciou a je zrejmé, že v prípade, že by išiel povolenou rýchlosťou a reagoval by na chodca intenzívnym brzdením, keď sa nachádzal približne v strede vozovky mohol zabrániť zrážke s chodcom za podmienky, že by sa chodec pohyboval spôsobom a rýchlosťou ako pri dopravnej nehode. Zároveň by zrážke zabránil aj keby išiel nižšou rýchlosťou ako 43 km/h a v prípade rýchlosti 56 km/h a reagoval by na chodca intenzívnym brzdením.

51. Vzhľadom na vyššie uvedené mal súd za to, že podľa § 441 OZ bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, a to v rozsahu 50 % a teda škodu znáša pomerne s tým, že súd potom rozhodol o výške nemajetkovej ujmy s prihliadnutím na zavinenie a priznal nemajetkovú ujmu žalobcom 1/, 2/, 3/ vo výške 50 %.

52. Čo sa týka náhrady škody za pohrebné trovy, tieto vzhľadom na zavinenie poškodeného žalovaný 2/ plnil v uvedenej výške, táto skutočnosť v konaní nebola sporná a súd v časti pohrebných nákladov žalobu zamietol. Žalovaný 2/ čiastočne plnil pohrebné náklady vo výške 50 %.

53. Žalobcovia po vrátení veci na nové konanie predložili uznesenie č. k. 5Nt/63/2022 na preukázanie vo vzťahu k žalobcovi 1/, že absolvoval ochranné protialkoholické liečenie ambulantnou formou, ktoré mu bolo uložené rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 1T/4/2021 zo dňa 18. 03. 2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 5To/49/2021 zo dňa 01. 06. 2021 a vo vzťahu k žalobcovi 3/, ktorý v roku 2020 a 2022 bol na liečení pre užívanie návykových látok, čím preukazoval vo vzťahu k žalobcovi 1/ výpoveďou jeho družky, že po smrti otca začalo medzi nimi dochádzať k intenzívnejším hádkam, bol nervóznejší a po smrti otca začal požívať alkoholické nápoje a žalobca 3/ sa po smrti otca opustil a užíval omamné látky. Uvedené žalobcovia 1/, 3/ vo svojej výpovedi potvrdili. Žalobca 1/ uviedol, že s družkou žije v spoločnej domácnosti, spolu sa starajú o deti, alkohol už nepožíva a žalobca 3/ uviedol, že užíval marihuanu asi od 30 roku veku. V tom čase bol ženatý, má dcéru, šesť rokov je rozvedený, začal užívať heroín, nepožíval alkohol, riešil to týmto spôsobom čo ho zničilo, keďže ide o rýchlu návykovú látku a krátko po sebe došlo k recidíve, dobrovoľne sa liečil. Právny zástupca žalovaného 1/ poukazoval, že minimálne vzhľadom na vykonané dokazovanie oboznamovaním z trestného spisu sp. zn. 1T/4/2021, kedy bol žalobca 1/ uznaný za vinného, že úmyselne ublížil blízkej osobe na zdraví, svojej družke, za čo bol odsúdený pre prečin ublíženia na zdraví na trest odňatia slobody dva roky s podmieneným odkladom s probačným dohľadom a bolo mu uložené ochranné protialkoholické liečenie, že mal minimálne od roku 2016, 2017 sklony k požívaniu alkoholických nápojov, čo sa prejavovalo aj v spolužití s jeho družkou, ale aj v spolužití s jeho otcom, že boli tam fyzické konflikty, verbálne konflikty, nadávky hrubého vulgárneho charakteru, čím mal za to, že sú vyvrátené tvrdenia žalobcu 1/ o obrovskej citovej strate, keďže tam sa objavujú aj zmienky o tom, že E. P. bol dennodenne pod vplyvom alkoholu. Vo vzťahu k žalobcovi 3/, ktorý dokazuje, že sa dostal do závislosti na heroíne v dôsledku straty otca, z jeho výpovede vyplynulo, že išlo o narkomanovú recidívu, čo by sa mohlo zdať, že sa do tohto problému dostal v čase smrti otca, avšak on to odôvodnil tým, že sa mu po predchádzajúcej liečbe ozval díler a on jednoducho droge podľahol. Zároveň žalovaný 1/ namietal, že vzťah žalobcu 3/ k otcovi pokladajú za vlažný, nedochádzalo k takým väzbám, aby bol nárok na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. K žalobcovi 2/, ktorý žije 20 rokov v Anglicku, bol ho otec navštíviť za túto dobu trikrát. Žalovaný 2/ k predloženým dôkazom uviedol, že ku každému zo žalobcov je potrebné pristupovať osobitne, žalobca 1/ je osoba možno prchkejšej povahy s návykom aj na alkohol. Z trestného spisu vyplynulo, že jeho vzťah s otcom zjavne nebol idylický, objavovali sa tam vulgarizmy aj násilie. Sám sa vyjadril, že po smrti otca začal viac požívať alkohol, zbil svoju družku, ktorú sice bil aj predtým a takéto prežívanie strádania si nezaslúži priznať žiadnu satisfakciu. Žalobca 2/, v jeho písomnom vyjadrení sú len všeobecne uvedené skutočnosti ohľadom jeho strádania a nebolo

preukázané hodnoverným spôsobom, že sa zúčastnil pohrebu otca a čo sa týka žalobcu 3/ ako opisoval svoj vzťah s otcom, bolo to veľmi vlažné, po smrti otca prešiel z ľahkých drog na ťažké, čo nepovažujú za strádanie alebo prežívanie smrti otca, ktoré by si zaslúžilo finančnú kompenzáciu. Neveria tvrdeniam žalobcov, že peniaze dajú na charitu alebo rodine. Peniaze buď skončia v alkohole, v drogách, čo prinesie celej rodine ešte väčšiu stratu alebo budú použité na exekučné konania, ktoré má žalobca 1/ a nenaplnia tým satisfakčnú funkciu.

54. Súd pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy prihliadol aj na uvedené skutočnosti, avšak mal za to, že skutočnosť, že žalobca 1/ požíval alebo požíva alkoholické nápoje a žalobca 3/ požíva omamné látky neznamená, že základ nároku nie je daný a že zásahom žalovaného 1/, t. j. v príčinnej súvislosti s konaním žalovaného 1/ nedošlo k zásahu do práva na súkromie žalobcov. Bolo preukázané, že došlo k nenávratnej deštrukcii rodinných vzťahov. Nebohý E. P. bol otcom žalobcov, jediným rodičom ako vyplynulo z ich výpovedí. Prežili s ním najkrajšie chvíle detského a dospelého života. Mali so svojím otcom od ranného detstva vyvinuté silné rodinné vzťahy, ktoré udržiavali aj v dospelom živote. Žalobca 1/ s ním žil v spoločnej domácnosti a bol bezprostredne pri otcovi pri nehode a videl ho zomierať. Súd mal za to, že pokiaľ bolo poukazované na excesy vo vzťahu k žalobcom 1/ a 3/ nevylučuje, že počas života zosnulého existovali medzi nimi silné rodinné väzby a došlo k nenapraviteľnému zásahu do práv žalobcov a pokiaľ žalobcovia 1/, 3/ potvrdili, že žalobca 2/ sa zúčastnil pohrebu i vzhľadom na námietky k predloženej listine, a to letenke nebolo v konaní preukázané, že by sa pohrebu nezúčastnil alebo že by aj v prípade, že sa pohrebu nezúčastnil nemal s otcom vzťah a pravidelný kontakt.

55. Súd priznal žalobcom 1/, 2/, 3/ nemajetkovú ujmu každému vo výške 5 000 Eur, pričom ide už o sumu po zohľadnení spoluzavinenia vo výške 50 % (10 000 - 5 000 = 5 000). Mal za to, že takáto suma je primeraná a zodpovedá aj rozhodovacej praxi súdov pri odškodňovaní, priznávaní nemajetkovej ujmy v prípade usmrtenia člena rodiny pri dopravnej nehode. Súd mal za to, že takto určená výška nemajetkovej ujmy nie je prostriedkom bezdôvodného obohatenia, nebude pôsobiť na škodcu likvidačne, keďže súd prihliadol na závažnosť vzniknutej ujmy ako aj na spoluzavinenie poškodeného a nemajetková ujma má zmierniť nepriaznivé následky neoprávneného zásahu.

56. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol, keďže priznal žalobcom 1/, 2/, 3/ nemajetkovú ujmu každému vo výške po zohľadnení spoluzavinenia 5 000 Eur pohrebné trovy boli uhradené žalovaným 2/ vo výške tak ako by súd priznal po zohľadnení spoluzavinenia 50 %.

57. Žalobcom 1/, 2/, 3/ súd priznal nárok na náhradu trov tohto konania voči žalovaným 1/, 2/ vo výške 100 % z priznanej sumy podľa § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP ako úspešnej strane sporu v konaní. O výške trov bude rozhodnuté po právoplatnosti vo veci samej podľa § 262 ods. 2 CSP.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie je prípustné podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne vo vyhotovení trojmo na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 C. s. p.) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie treba predložiť v troch rovnopisoch, inak súd zhotoví kópie na trovy odvolateľa.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný neplní dobrovoľne to, čo mu ukladá právoplatné a vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na výkon exekúcie v zmysle zvláštneho predpisu.